

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. rugsėjo 6 d. Nr. 21RE- (AG-514/05-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Lino Dagio, Vilmos Drigotienės ir Vytauto Kurpuveso (posėdžio pirmininkas ir pranešėjas), sekretoriaujant Agnei Paluckaitei, dalyvaujant pareiškėjui R. M. ir pareiškėjų R. M. ir L. J. K. atstovei Renatai Jurgelevičienei, atsakovės Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos atstovei Editai Bartkevičiūtei-Baranovskai, viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal R. M. ir L. J. K. skundą atsakovei Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus (trečiasis suinteresuotas asmuo uždaroji akcinė bendrovė (*duomenys neskelbtini*)),

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjai prašo: 1) panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir Inspekcija, VTPSI) 2023-07-07 (Komisijos pastaba – turi būti 2023-07-05) sprendimo dalis, kuriomis atmestas prašymas dėl įpareigojimo pašalinti lauko terasą (duomenys neskelbtini) vidiniame kieme, ją pripažinus kilnojamuoju daiktu, ir nutrauktas klausimo dėl lietvamzdžio ant pastato (duomenys neskelbtini) neteisėto perkėlimo nagrinėjimas; 2) įpareigoti Inspekciją šiuos klausimus išnagrinėti iš naujo bei informuoti pareiškėjus apie priimtus sprendimus.

Paaikino, kad pareiškėjai yra žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Sklypas) bendrasavininkai. Dalį Sklypo (38 kv. m) iš bendraturčio, t. y. Lietuvos Respublikos, atstovaujamos Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – NŽT), išsinuomojo UAB (*duomenys neskelbtini*). Sklypo paskirtis yra kita, naudojimo būdas – daugiaaukščių ir aukštybinių gyvenamųjų namų statybos. UAB (*duomenys neskelbtini*) Sklype (vidiniame kieme) įsirengė terasą, kurią kartu su patalpomis (*duomenys neskelbtini*) subnuomojo MB (*duomenys neskelbtini*), šioje terasoje buvo vykdoma neteisėta (kavinės-baro) komercinė veikla. 2023-01-23 NŽT atliko patikrinimą ir užfiksavo, kad užimtas plotas sudaro 78 kv. m., už medinės tvoros ir šiaudinių demblių yra pastatyta medinė konstrukcija su grindimis, stogu, sienų uždengimu, viduje sustatyti staliukai su kėdėmis. NŽT pradėjo administracinio nusižengimo procedūrą, informavo pareiškėjus, kad kreipsis į Inspekciją su prašymu atsakyti, ar 2015-12-17 surašytas privalomasis nurodymas yra įvykdytas.

Kadangi NŽT keliamas klausimas dėl prieš 8 metus duoto privalomo nurodymo įvykdymo yra praradęs aktualumą (situacija yra iš esmės pasiteikusi), pareiškėjai Inspekcijai pateikė prašymą atlikti patikrinimą Sklypo vidiniame kieme ir įpareigoti UAB (*duomenys neskelbtini*) ir/ar kitus atsakingus asmenis pašalinti iš vidinio kiemo teritorijos neteisėtai pastatytą terasos konstrukciją, kuri naudojama lauko kavinės-baro veiklai ir sutvarkyti teritoriją; įpareigoti UAB (*duomenys neskelbtini*) ir/ar kitus atsakingus asmenis atstatyti pastato (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Namai) neteisėtai perkeltą lietvamzdį į jo pradinę padėtį; apie atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus informuoti pareiškėjus bei NŽT. 2023-07-07 pareiškėjų atstovė gavo VTPSI skundžiamą sprendimą, kuriuo,

vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – TPSVPI) 25¹ straipsnio 1 dalies 9 punktu, skundo nagrinėjimas nutrauktas, sprendimas persiųstas NŽT. Iš atsakymo galima suprasti, kad pirmasis reikalavimas (dėl terasos konstrukcijų pašalinimo) buvo atmestas, o antrojo (dėl lietvamzdžio atstatymo) nagrinėjimas nutrauktas, nes šis lietvamzdis perkeltas prieš 10 metų.

Dėl terasos VTPSI nurodė, kad 2018 m. „Lauko kavinės (*duomenys neskelbtini*) įrengimo projektas“ 2018-04-05 suderintas su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus skyriumi (toliau – KPD); kad patikrinimo metu nustatyta, jog medinės konstrukcijos nėra sujungtos su pastatu ar pagrindu, projektuojamas objektas (terasa) surenkama gamykloje, prie medinių gėlių vazonų pritvirtinti mediniai segmentai ir lauko terasa nėra statiniai, o yra kilnojamieji daiktai, kurių įrengimui Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – SI) nuostatos netaikomos. Su tokiais teiginiais pareiškėjai nesutinka.

Pirma, VTPSI argumentai, kad 2018 m. suprojektuota terasa yra kilnojamasis daiktas prieštarauja terasos projekto turiniui. Projekte yra vienareikšmiškai nurodyta, kad suprojektuotas nesudėtingas statinys I gr., projektuotojas nurodė Statybos techninius reglamentus, kuriais remdamasis projektavo šį statinį, aiškinamajame rašte aiškiai įvardino statinio tipą, pateikė nurodymus dėl statybos darbų vykdymo.

Antra, kilnojamajam daiktui įsigyti ir jam pastatyti išnuomotame Sklype jokie projektai nėra rengiami, statybos techniniai reglamentai nėra taikomi. Asmenys, įsigiję kėdę, stalą ar pan., šios kėdės ar stalo neprojektuoja, tai padaro kilnojamųjų daiktų gamintojai, jie ir atsako už savo suprojektuotų gaminių saugą. Nagrinėjamu atveju matyti, kad buvo ne perkama/pastatoma terasa kaip kilnojamasis objektas (kaip vientisas objektas), o ji buvo projektuojama pastatymui statybos būdu Sklype. Pateiktame projekte (priešingai nei teigiama ginčijamame atsakyme) nėra jokios kalbos apie gamykloje surinktą vientisą terasą/objektą. Iš kitos pusės, jeigu terasą kaip vientisą kilnojamąjį objektą projektuotų gamykla, tai gamykla ir rūpintųsi tokio gaminio projektu.

Trečia, VTPSI atsakymą grindė terasos projektu, suderintu su KPD, tačiau ignoravo tą faktą, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus (toliau – Seimo kontrolierė) 2023-06-15 pažymos (toliau – Pažyma) 10.4 punkte nurodyta, jog KPD informavo, jog terasa realybėje neatitinka projektų, nes ji yra su pagrindu, turi metalinį karkasą, yra pilnai uždengta plėvele, aplink aptverta tvora. Vilniaus miesto savivaldybės Miesto plėtros departamento Kultūros paveldo apsaugos skyrius (toliau – Savivaldybės KPA Skyrius) Seimo kontrolierę taip pat informavo, kad terasa buvo skirta eksploatuoti trumpesniam nei 3 metų laikotarpiui (o nuo 2018 m. praėjo jau daugiau nei 3 metai). Be to, VTPSI patikrinimų metu nustatyti faktai (kad konstrukcijos nėra sujungtos su pagrindu) prieštarauja minėtiems (Pažymoje nurodytiems) faktams. KPD specialistai aiškiai nurodė, kad faktinė situacija neatitinka nei vieno suderinto projekto, o VTPSI specialistai net nevertino akivaizdžių Projekto ir faktinės situacijos neatitikimų, be to, nurodė, kad stogą laikančios konstrukcijos nėra sujungtos su pagrindu. Pareiškėjai paaiškina, kad terasa (nepaisant to, kad ji buvo suprojektuota vasaros sezonui) buvo eilę metų neteisėtai eksploatuojama visus metus (ir žiemą). Akivaizdu, kad tuo atveju, jeigu stogą laikančios konstrukcijos nebūtų tinkamai pritvirtintos prie pagrindo, kiltų didelė grėsmė, kad plėvele dengtas stogas ir jį laikančios konstrukcijos neatlaikytų sniego svorio, kas keltų tiesioginę grėsmę lankytojų saugumui. Inspekcijos pareigūnai negalėjo šių faktų ignoruoti. Dar daugiau, VPTSI tarnautojų veiksmus ir poziciją dėl terasos kvalifikavimo kilnojamaisiais daiktais Pažymoje (savo iniciatyva) įvertino ir Seimo kontrolierė, Pažyma išsiųsta ne tik pareiškėjams, bet ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministrui, kurio pavaldume yra ginčijamą sprendimą priėmusi institucija.

Ketvirta, terasos, kaip kilnojamąjo daikto, kvalifikacija neatitinka teisinio reglamentavimo. Kilnojamasis daiktas nuo nekilnojamąjo skiriasi tuo, kad jis gali būti perkeltas iš vienos vietos į kitą nepakeitus jo paskirties. Statiniu laikomas nekilnojamasis daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus. Kaip matyti iš Pažymoje nurodytos KPD pateiktos informacijos, terasa turi laikančiąsias konstrukcijas, jos sujungtos su pagrindu. Projekte numatyta, kad terasa pastatoma vykdant statybos darbus. Tiek Projekto dokumentacija, tiek VTPSI patikrinimo metu užfiksuoti faktai

akivaizdžiai patvirtina, kad terasa buvo sumontuota/pastatyta vietoje vykdant statybos darbus ir jos neišardžius neįmanoma pakelti į kitą vietą, o išardžius, pasikeičia atskirų dalių paskirtis (grindys tampa lentomis, stogo danga – tiesiog plėvele, stogo ir sienų laikančios konstrukcijos – metalinėmis / medinėmis sijomis).

Pareiškėjai mano, jog Inspekcija nepagrįstai atsisakė vertinti statinio pastatymo teisėtumą ir nepagrįstai atmetė prašymą įpareigoti terasą pašalinti ir sutvarkyti teritoriją.

VTPSI taip pat nepagrįstai nutraukė klausimo dėl neteisėtai perkeltos Namo lietvamzdžio atstatymo į jo pirminę (suprojektuotą) vietą. Tokį sprendimą VTPSI grindė tuo, kad pagal 2013-04-19 socialiniuose tinkluose patalpintą nuotrauką šis lietvamzdis jau 2013 m. buvo perkeltas ir nuo to perkėlimo praėjo 10 m. Pareiškėjai nurodo, kad Namo gyventojai nuo 2015 m. periodiškai kreipėsi į VTPSI dėl neteisėtai pastatytos terasos bei dėl neteisėtai perkeltos lietvamzdžio. Visus šiuo metus VTPSI atsirašinėja į gyventojų skundus, tačiau situacijos nesprensdžia, bando ją įteisinti pakeičiant terasos (statinio) kvalifikaciją į kilnojamąjį daiktą. Po atlikto patikrinimo Seimo kontrolierė nustatė VTPSI padarytus pažeidimus ir savo iniciatyva konstatavo viešo intereso pažeidimą. VTPSI, nepaisydama nei gyventojų 8 m. teiktų skundų, nei Seimo kontrolierės išvadų, 2023 m. atsakymu konstatavo, kad praėjo 10 m. terminas pažeidimui nagrinėti. Pareiškėjų įsitikinimu, toks sprendimas yra visiškai neteisėtas. Institucija, 8 m. nevykdžiusi jai teisės aktais numatytų pareigų ir nesprensdusi neteisėto lietvamzdžio perkėlimo klausimo, savo neveikimo termino negali traktuoti kaip senaties termino. Namo gyventojai nuo 2015 m. kelia terasos statybų ir lietvamzdžio perkėlimo klausimus. VTPSI, pareiškėjams eilinį kartą iškėlus šį klausimą, turėjo ne nutraukti nagrinėjimą, o nurodyti, kokie sprendimai šiuo klausimu yra priimti, paaiškinti, kodėl jie yra nevykdomi (1 tomas, b. l. 1–6).

Komisijos posėdyje pareiškėjas ir pareiškėjų atstovė palaikė skundą, prašė jį tenkinti. Pareiškėjų atstovė papildomai pažymėjo, kad nežino, ar buvo skundžiamas Inspekcijos atsakymas į pareiškėjų 2015 m. skundą dėl lietvamzdžio perkėlimo.

Inspekcija prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad skundu prašoma panaikinti Inspekcijos 2023-07-07 sprendimą, tačiau pridedamo skundžiamo rašto kopijos turinio matoma, kad yra skundžiamas būtent Inspekcijos 2023-07-05 raštas Nr. 2D-11871.

Inspekcija dėl įrengtos lauko kavinės-terasos statytojui UAB (*duomenys neskelbtini*) 2015-12-03 surašė savavališkos statybos aktą Nr. SSA-00-151203-00169 ir 2015-12-17 privalomąjį nurodymą pašalinti savavališkos statybos padarinius Nr. PRN-00-151217-00177, kuriuo įpareigojo statytoją nugriauti savavališkai pastatytą statinį ir sutvarkyti statybvieta. Inspekcijos surašytu 2018-07-12 Privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdymo patikrinimo aktu Nr. PNSSA-100-180712-00101 nustatyta, kad „Privalomasis nurodymas įvykdytas. Pagal privalomąjį nurodymą pašalino savavališkos statybos padarinius“. Prie Patikrinimo akto pridėtas Inspekcijos 2018-07-12 surašytas faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas Nr. FAK-1848, kuriame nurodyta, kad „Prie pastatų (*duomenys neskelbtini*) (vidiniame kieme) ant esamo pagrindo įrengta medinė pakyla su surenkamais „skėčiais“ ir staliukai su kėdėmis; <...> minėtos konstrukcijos nesutvirtintos nei su žeme, nei su gretimais pastatų konstrukcijų elementais. Tai kilnojamieji daiktai.“

2018-09-06 gauto skundo pagrindu Inspekcija 2019-01-11 atliko patikrinimą Sklype ir surašė 2019-01-14 faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą Nr. FAK-62 bei apie patikrinimo rezultatus 2019-01-15 raštu Nr. 2D-699 informavo pareiškėjus, kad nustatyta, kad terasa – tai apie 40 m² medinis paklotas, ant kurio sustatyti baldai bei įvairūs rakandai; terasos perimetru įrengtos laikančios konstrukcijos, ant kurių pritvirtinta skaidri pvc medžiaga, sauganti baldus nuo atmosferinių kritulių ir vėjo poveikio žiemos metu; 2018-07-12 atlikto tikrinimo metu šių apsauginių pvc medžiagų nebuvo, buvo įrengti kilnojami skėčiai saugantys nuo saulės ar lietaus poveikio; jog įvertinus 2018-07-12 ir 2019-01-11 tikrinimų metu nustatytas aplinkybes konstatuotina, jog terasa nėra statinys, o kilnojamas daiktas, kurio įrengimui SĮ nuostatos netaikomos.

Inspekcija 2020-02-24 gauto skundo pagrindu pakartotinai 2020-05-08 atliko patikrinimą ir surašė 2020-05-08 faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą Nr. FAK-719. Inspekcijos 2020-06-12 raštu Nr. 2D-7701 informuota, kad patikrinimo metu nustatyta, jog prie pastatų, esančių (*duomenys neskelbtini*) (vidiniame kieme) ant esamo pagrindo įrengta medinių lentų pakyla (terasa), ant kurios

sumontuotas medinis karkasas, atrauktas pakeliamais pvc tentais, tarnaujančiais stogo ir atitvarų konstrukcijomis; terasoje sustatyti mediniai staliukai, kėdės ir kiti baldai; greta terasos sustatytos medinės dėžės (vazonai) su gėlėmis; prie šių dėžių pritvirtinti ažūriniai mediniai segmentai su šiaudų dembliais, tarnaujantys kaip tvora; minėti elementai (mediniai segmentai, šiaudų dembliai mediniai gėlių vazonai) nėra sutvirtinti nei su žeme, nei su gretimais pastatais ar jų konstrukcijomis; terasa su baldais, gėlių vazonais ir mediniais segmentais, šiaudų dembliais nėra statiniai, tai kilnojami daiktai, todėl SĮ nuostatos jiems netaikomos, t. y. negalima teigti, jog terasa statinys ir reikalauti ją nugriauti; jog patikrinimo metu užfiksuota terasa pasikeitė nuo 2018 m. vykusio patikrinimo tuo, kad vietoje buvusių surenkamų skėčių, tarnavusių stogo konstrukcijai, šiuo metu įrengtas medinis karkasas su pakeliamos pvc dangos tentais; terasos savininkas KPD pateikė atestuotų Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto bei ypatingųjų statinių projektuotojo 2018 m. parengtą „Lauko kavinės (*duomenys neskelbtini*), įrengimo projektą“ (toliau – 2018 m. Projektas), kurį suderino KPD; šio projekto aiškinamajame rašte bei pridamų brėžinių pastabose nurodyta, kad projektuojamas objektas surenkamas gamykloje ir atitinka kilnojamojo daikto apibrėžimą; jog įvertinus pateiktus brėžinius bei nustatytas aplinkybes, kad medinis paaukštinimas, ant kurio sumontuotos medinės konstrukcijos ir sudėti baldai, nėra sujungtas su gretimai esančiais pastatais nei su esamu pagrindu, prie medinių gėlių vazonų pritvirtinti skydai nėra tvora, galima teigti, jog terasa nėra statinys.

2022-12-20 Inspekcijoje gautas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Vilniaus departamento (toliau – VMVT) 2022-12-14 raštas Nr. 69S-(69.5.)-5725, kuriuo prašoma išnagrinėti (patikrinti) lauko kavinės veiklos teisėtumą ir legalumą ir VMVT pateikti kompetentingą nuomonę (išvadą) raštu. Inspekcija 2022-12-29 dar kartą atliko faktinių duomenų patikrinimą, surašė 2023-01-05 faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą Nr. FAK-22 ir 2023-01-06 raštu Nr. 2D-332 informavo VMVT, kad medinės terasos, ant kurios išdėstyti baldai stalai, kėdės, komodos ir pan., padėti gretimai esančių statinių atžvilgiu nepakitusi nuo patikrinimo, vykusio 2020-05-08; terasos savininkas Departamentui tuo metu pateikė 2018 m. projektą, kurį suderino KPD; įvertinus pateiktus brėžinius bei patikrinimo metu (kaip ir 2020-05-08 atlikto patikrinimo metu) nustatytas aplinkybes, kad medinis paaukštinimas, ant kurio sumontuotos medinės konstrukcijos ir sudėti baldai, nėra sujungtas su gretimai esančiais pastatais nei su esamu pagrindu, prie medinių gėlių vazonų pritvirtinti skydai nėra tvora, galima teigti, jog terasa nėra statinys.

Inspekcija gauto 2023-06-14 skundo pagrindu 2023-06-28 vėl atliko faktinių duomenų patikrinimą, 2023-07-03 surašė faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą Nr. FAK-1375. Jame, be kita ko užfiksuota, kad atstovaujantis UAB (*duomenys neskelbtini*) advokatas 2023-06-29 el. paštu atsiuntė paaiškinimą, kuriame nurodė, kad: UAB (*duomenys neskelbtini*) terasą įrengė vadovaudamasi „Lauko kavinės (*duomenys neskelbtini*) įrengimo projektu“; jog terasa yra laikinas statinys, įrengtas 2018 m., kuriam tuo metu buvo taikomi supaprastinti derinimo ir statybos reikalavimai; Sklype (*duomenys neskelbtini*) nėra iš viso įrengta lietaus nuotekų kanalizacijos (jokių šulinių); lietaus vanduo nuvestas tiesiog į gruntą; UAB (*duomenys neskelbtini*) nekeitė lietvamzdžio, esančio ant vidiniame kieme, esančio pastato fasado. Taip pat akte fiksuota, kad patikrinimo metu Sklype užfiksuota terasa, kurios medinės grindys sumontuotos ant g/b trinkelų; terasos išorės gabaritų išmatavimai: 11,85 m x 4,20 m, plotas 49,77 m², aukštis nuo terasos grindų iki medinių konstrukcijų susikirtimo žemiausio taško 2,35 m (iki skaidraus tento), iki aukščiausio taško susikirtimo 3,05 m, lauko terasos kolonos, įrengtos (pritvirtintos) prie medinės terasos varžtais, medinės kolonos išmatavimai 8x8 cm, tarpai tarp kolonų 2,80 m; terasa uždengta skaidrios medžiagos tentu, saugančiu viduje esamus lauko baldus nuo atmosferinių kritulių ir vėjo poveikio; skaidrios medžiagos apsauginis tentas pritvirtintas prie atramų esančių ant medinio lentų pakloto, terasos kampuose; greta terasos, visu ilgiu sudėtos medinės dėžės (apie 2 m ilgio ir 0,5 m aukščio) gėlėms sodinti; prie dėžių pritvirtintos medinės konstrukcijos (segmentinė), prie kurių pritvirtinti švendrų dembliai, tarnaujantys kaip tvora; terasoje esančios medinės atramos pritvirtintos prie medinių terasos grindų; terasos konstrukcijos jokio sąlyčio su gretimai esančiais pastatais neturi; terasos padėti gretimai esančių statinių atžvilgiu nepakitusi nuo patikrinimų, vykusių 2020-05-08 ir 2022-12-29.

Inspekcija 2023-07-05 skundžiamu raštu pateikė atsakymą, kad įvertinus pateiktus brėžinius bei atliktų patikrinimų metu nustatytas aplinkybes, kad medinis paaukštinimas, ant kurio sumontuotos

medinės konstrukcijos ir sudėti baldai, nėra sujungtas su gretimai esančiais pastatais, nei su esamu pagrindu, prie gėlių vazonų pritvirtinti skydai ir terasa nėra statiniai, o yra kilnojamieji daiktai, kurių įrengimui SĮ nuostatos netaikomos. Taip pat VTPSI nurodė, kad atsižvelgiant į 2013-04-19 į socialinius tinklus patalpinta nuotrauka, kurioje matyti, kad ant Namų fasado lietuvių kalbos padėtis nėra pakitusi daugiau kaip 10 metų, vadovaujantis TPSVPI 25¹ straipsnio 1 dalies 9 punktu, skundo nagrinėjimą nutraukia.

Vadovaujantis SĮ (įstatymo suvestinė redakcija, galiojusi nuo 2023-05-01 iki 2023-06-22) 2 straipsnio 84 dalimi, statinys – „nekilnojamas daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus“. Pagal SĮ 2 straipsnio 85 dalį, statyba – „veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti) naują, rekonstruoti, suremontuoti ar nugriauti esamą statinį. Ši sąvoka taip pat apima kultūros paveldo statinių tvarkomuosius statybos darbus ar statinių statybą kultūros paveldo objektų teritorijose“. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.2 straipsnį nekilnojamaisiais daiktais laikomi daiktai, kurie yra nekilnojami pagal prigimtį ir pagal savo prigimtį kilnojami daiktai, kuriuos nekilnojamaisiais pripažįsta įstatymai (1 dalis); nekilnojamieji daiktai pagal prigimtį yra žemės sklypas ir su juo susiję daiktai, kurie negali būti perkelti iš vienos vietos į kitą nepakeitus jų paskirties ir iš esmės nesumažinus jų vertės (2 dalis); kilnojamieji daiktai pagal prigimtį yra daiktai, kurie iš vienos vietos į kitą gali būti perkelti nepakeitus jų paskirties ir iš esmės nesumažinus jų vertės (3 dalis); kilnojamas daiktas, įeinantis į nekilnojamąjį daiktą ir praradęs savo individualius požymius, yra nekilnojamojo daikto dalis (4 dalis); kilnojamas daiktas, fiziškai pritvirtintas ar kitaip prijungtas prie nekilnojamojo daikto, taip pat įeinantis į jį, bet nepraradęs savo individualių požymių, nelaikomas nekilnojamojo daikto dalimi (5 dalis); laikinai atskirtos sudėtinės nekilnojamojo daikto dalys išsaugo savo, kaip nekilnojamojo daikto, savybes, jei tas dalis numatoma gražinti atgal (6 dalis); nekilnojamesiems pagal prigimtį daiktams nustatytos taisyklės gali būti taikomos kilnojamesiems pagal prigimtį daiktams ir atvirkščiai, jeigu tai nustatyta įstatymo arba šalių susitarimu, kai susitarimas neprieštarauja įstatymams (7 dalis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT) yra nurodęs, jog statinys yra nekilnojamas daiktas, kurį apibūdina trys požymiai: 1) daikto sukūrimas vykdamas statybos darbus; 2) kuriant daiktą buvo vartojami statybos produktai; 3) daiktas yra tvirtai sujungtas su žeme. Statinio sąvoka turi būti aiškinama kartu su nekilnojamojo daikto sąvoką apibrėžiančiomis CK 1.98 ir 4.2 straipsnių nuostatomis, pagal kurias nekilnojamieji daiktai yra žemė ar kiti daiktai, kurie susiję su žeme ir kurių negalima perkelti iš vienos vietos į kitą nepakeitus jų paskirties bei iš esmės nesumažinus jų vertės. Tokio daikto sąlytis su žeme turi būti patvarus, t. y. neleidžiantis be gana didelių sąnaudų perkelti jį į kitą vietą bei pasižymėti atsparumu, neleidžiančiu statiniui atsidurti kitoje vietoje veikiant įprastoms gamtos jėgoms (pvz., vėjui). Pakankamą tokio objekto sąsają su žeme, duodančią pagrindą jį pripažinti nekilnojamoju daiktu, apibrėžia du esminiai požymiai – daikto paskirties pasikeitimas jį perkėlus ir galimybės daiktą perkelti iš esmės nesumažinus jo vertės nebuvimas.

Pareiškėjai, nurodydami, kad VTPSI netinkamai kvalifikavo terasą kilnojamuoju daiktu, vadovaujasi kartu su skundu pateikiamu Lauko kavinės (*duomenys neskelbtini*), įrengimo projektu, kurį VTPSI pareiškėjams pateikė 2022-08-10 raštu Nr. 2D-14452. Nurodytas statinio projektas nėra aktualus nagrinėjamu atveju vertinant terasos įrengimo teisėtumą. Iš jo duomenų matoma, kad jis rengtas 2017 m. birželio mėnesį, juo buvo projektuojama pirmos grupės nesudėtingo statinio – lauko terasos, statyba. Šiuo atveju Inspekcijos atlikto tyrimo metu nustatyta, kad Sklypas, vadovaujantis VĮ „Registrų centras“ išrašo duomenimis, yra Kultūros paveldo objektų ir vertybių teritorijoje (jų apsaugos zonoje). Statinio projekto rengimo metu galiojęs SĮ įtvirtintas reglamentavimas, t. y. 27 straipsnio 1 dalies 1 punktą numatė, kad statybą leidžiantis dokumentas privalomas statant nesudėtingą statinį naujo nesudėtingo statinio statybai kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatytais atvejais. SĮ 24 straipsnio 3 dalies nuostatos numatė, kad naujas statinio projektas turi būti parengtas tuo atveju, jei statinio statybai būtina gauti SĮ 27 straipsnio 1 dalies 1-7 dalies nurodytus statybą leidžiančius dokumentus. Tuo tarpu, to paties straipsnio 1 dalies 6 punkte buvo numatyta, kad supaprastintas projektas rengiamas naujo nesudėtingo statinio statybai. Lietuvos

Respublikos aplinkos ministro 2016-12-12 įsakymu Nr. D1-878 (įsakymo redakcija galiojusi nuo 2017-01-01 iki 2017-09-20) patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ (toliau – STR 1.05.01:2017) 3 priedo 1 punkto 1 papunkčio nuostatos numatė, kad leidimas statyti naują statinį privalomas naujo nesudėtingojo 1 grupės statinio statybos atvejais kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje. Vadovaujantis aukščiau įvardintu reglamentavimu, taip pat atsižvelgiant į aplinkybę, kad Sklypas yra Kultūros paveldo objektų ir vertybių teritorijoje (jį apsaugos zonoje), siekiant įgyvendinti rengtą statinio projektą buvo privaloma gauti statybą leidžiantį dokumentą, tačiau nagrinėjamu atveju, patikrinus duomenis Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“, nustatyta, kad statybą leidžiantis dokumentas nurodyto projekto įgyvendinimui nebuvo išduotas. Taigi pareiškėjų į bylą teikiamas Statinio projektas gali būti vertinamas tik kaip sprendinių pasiūlymas, tačiau ne kaip konkrečios, nagrinėjamu atveju vertintos terasos įrengimo teisėtumą patvirtinantis arba paneigiantis dokumentas.

Antra, VTPSI savo kompetencijos ribose terasą kvalifikavo kilnojamuoju daiktu, atsižvelgdama į jai pateikto skundo pagrindu atliekamo tyrimo metu surinktus duomenis. Terasos savininkas Inspekcijai pateikė projektuotojo 2018 m. Projektą, kurio trečiame lape nurodyta, kad „Įrengiama lauko kavinė, surinkta gamykloje ir atitinka kilnojamojo daikto apibrėžimą“. Projekte pateikiami nurodytus duomenis patvirtinantys brėžiniai. Be to, 2018 m. Projekte paaiškinta, kad „Lauko kavinės pagrindas – sudėtinė įrenginio dalis, kuri remiasi ant įrenginio konstrukcijų, nesiremia ar nesitvirtina prie žemės dangos. Ant metalinių rėmų tvirtinamos markizės“. Šis Projektas 2018-04-05 suderintas su KPD, o Inspekcija dar 2018-07-12 atlikusi faktinių duomenų patikrinimą nustatė ir Faktinių duomenų patikrinimo vietoje akte Nr. FAK-1848 pažymėjo, kad „<...> Prie pastatų (*duomenys neskelbtini*) (vidiniame kieme) ant esamo pagrindo įrengta medinė pakyla su surenkamais „skėčiais“ ir staliukai su kėdėmis; <...> minėtos konstrukcijos nesutvirtintos nei su žeme, nei su gretimais pastatų konstrukcijų elementais. Tai kilnojamieji daiktai.“ Taigi, VTPSI skundžiamame rašte padarė pagrįstą išvadą, kad terasa nėra statinys, o kilnojamasis daiktas.

Pareiškėjai skunde nurodo, kad VTPSI neatsižvelgė į aplinkybę, kad terasos konstrukcija neatitinka Kavinės projekto sprendinių, ir ignoravo, kad 2023-06-15 Pažymyje nurodyta, jog KPD informavo Seimo kontrolierę, jog terasa realybėje neatitinka projektų, nes ji yra su pagrindu, turi metalinį karkasą, yra pilnai uždengta plėvele, aplink aptverta tvora. Šiuo atveju pastebėtina, kad Inspekcijai atliekant patikrinimą 2018 m. buvo užfiksuota, kad ant esamo pagrindo įrengta medinė pakyla su surenkamais „skėčiais“ ir staliukai su kėdėmis; taip pat pažymėta, kad minėtos konstrukcijos nesutvirtintos nei su žeme, nei su gretimais pastatų konstrukcijų elementais, tai kilnojamieji daiktai. Tuo tarpu vėlesnių patikrinimų metu fiksuota pasikeitusi situacija, t. y. ant kilnojamo daikto – terasos pagrindo užfiksuotas pritvirtintas medinės konstrukcijos karkasas pvc skaidraus tento prilaikymui, terasos ir staliukų su kėdėmis apsaugai nuo kritulių. Kita vertus, visų atliktų patikrinimų metu nebuvo fiksuota, kad būtų atlikti papildomi terasos medinio pakloto keitimo darbai – priešingai, buvo fiksuotos naujai įrengtos konstrukcijos – karkasas pvc skaidraus tento prilaikymui, t. y. užfiksuoti tam tikri įrengto kilnojamojo daikto pakeitimai. Šios aplinkybės įrodo, kad Inspekcija, viena vertus, objektyviai fiksavo terasos konstrukcijų pasikeitimą, kita vertus, neužfiksavo duomenų, kurių pagrindu galima būtų daryti išvadą, kad įrengta medinė terasa galėtų būti vertinta nekilnojamuoju daiktu. Šiuo atveju terasa neatitinka CK įtvirtintame reglamentavime ir LAT formuojamoje praktikoje įvardijamų nekilnojamojo daikto požymių – ji nėra tvirtai sutvirtinta su žeme, taigi ją galima perkelti į kitą vietą iš esmės nekeičiant jos savybių.

Vertinant skunde dėstomus argumentus, nėra aišku, kaip pareiškėjai nustatė, kad terasos plotas yra 78 kv. m. Faktinių duomenų patikrinimo vietoje akte nurodyta, kad jos plotas 49,77 m². Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 197 straipsnio 2 dalimi, dokumentai išduoti valstybės ir savivaldybės institucijų, patvirtinti kitų valstybės įgaliotų asmenų neviršijant jiems nustatytos kompetencijos bei laikantis atitinkantiems dokumentams keliamų formos reikalavimų, laikomi oficialiaisiais rašytiniais įrodymais ir turi didesnę įrodomąją galią. Aplinkybės,

nurodytos oficialiuose rašytiniuose įrodymuose, laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais, išskyrus liudytojų parodymus, įrodymais. Pareiškėjai nepateikė nei vieno įrodymo, kurio pagrindu būtų paneigtos Inspekcijos akte Nr. FAK-1375 ir skundžiamame rašte įvardintos aplinkybės dėl terasos ploto, todėl Inspekcija laikosi pozicijos, kad ji pagrįstai ir tinkamai nustatė visas aplinkybes, susijusias su terasos įrengimu, įskaitant terasos plotą.

Inspekcija, vadovaujantis TPSVPĮ 8 straipsnio 1 dalimi, yra statybos valstybinę priežiūrą atliekanti institucija, nustatyta, ką apima statybos valstybinė priežiūra. Atsižvelgiant į TPSVPĮ 8 straipsnio 2 dalies nuostatas, vadovaujantis Inspekcijos atlikto tyrimo metu surinktais duomenimis, kurių pagrindu Inspekcija terasą kvalifikavo kilnojamuoju daiktu, skundžiamame rašte pagrįstai nurodyta, kad tuo atveju, jei objektas atitinka kilnojamojo daikto sąvoką, numatytą CK, jis nelaikytinas statiniu, kaip jį apibrėžia SĮ 2 straipsnio 84 dalis, ir jam netaikomi statinių statybą reglamentuojantys teisės aktų reikalavimai. Atitinkamai VTPSI neturėjo pagrindo reikalauti pašalinti terasą.

Dėl lietvamzdžio VTPSI paaiškina, kad Inspekcijoje asmenų prašymai, skundai ir pranešimai nagrinėjami vadovaujantis Priežiūros įstatymu, Statybos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu (toliau – VAI), Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875. TPSVPĮ 25¹ straipsnyje numatyta kokiais atvejais Inspekcijoje nenagrinėjami skundai, pateikti pagal Inspekcijos kompetenciją. Vadovaujantis nurodyto straipsnio 1 dalies 9 punktu, Inspekcija nenagrinėja skundų dėl statybos teisėtumo, jeigu paaiškėja, kad statybos darbai atlikti daugiau kaip prieš 2 metus iki skundo pateikimo, išskyrus atvejus, kai dėl statybos teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą, arba kai yra įtarimų, kad yra pažeistas viešasis interesas. Jeigu yra įtarimų dėl galimo viešojo intereso pažeidimų, skundas visais atvejais nenagrinėjamas, jeigu jis paduotas praėjus 10 metų nuo statybos darbų atlikimo. Vadovaujantis TPSVPĮ 25¹ straipsnio 2 dalimi, skundas visais atvejais netiriamas, jeigu jo padavimo metu nuo pažeidimų padarymo, skundžiamų sprendimų priėmimo praėjo daugiau kaip 10 metų. Tuo tarpu, vadovaujantis 25¹ straipsnio 3 dalimi, jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės paaiškėja pradėjus nagrinėti skundą, skundo nagrinėjimo procedūra nutraukiama. Nagrinėjamo ginčo kontekste pažymėtina, kad Inspekcijai gavus skundą, kuriuo pareiškėjai informavo apie galimai neteisėtą lietvamzdžio perkėlimą, buvo pradėtos nurodyto skundo nagrinėjimo procedūros. Inspekcijai atliekant tyrimą gauta 2013-04-19 į socialinius tinklus patalpinta nuotrauka su kavinės „Blusynė“ kiemo esama terasa, kurioje fiksuota ant Namo lietvamzdžio padėtis, kuri iki faktinių duomenų patikrinimo 2023-06-28 nebuvo pakitusi. Atsižvelgiant į aplinkybę, kad VTPSI nustatė, kad lietvamzdžio padėtis nėra pakitusi ilgiau nei 10 metų, skundo dalis dėl lietvamzdžio perkėlimo pagrįstai nutraukta nagrinėti (1 tomas, b. l. 160–170).

Komisijos posėdyje Inspekcijos atstovė palaikė atsiliepiamo argumentus, prašė skundą atmesti.

Skundas atmestinas

Pareiškėjams nuosavybės teise priklauso dalys sklypo, esančio adresu (*duomenys neskelbtini*) įtraukto į Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritoriją (b. l. 2 t., b. l. 88–91). Pareiškėjai Komisijai skundžia Inspekcijos 2023-07-05 sprendimą (b. l. 1 tomas, b. l. 7–16), kuriuo nutrauktas nagrinėjimas jų 2023-06-14 skundo, kuriuo buvo skundžiamasi dėl ginčo terasos Namo kieme įrengimo bei lietvamzdžio perkėlimo bei prašoma: 1) atlikti patikrinimą Namo vidiniame kieme ir įpareigoti UAB (*duomenys neskelbtini*) ir/ar kitus atsakingus asmenis pašalinti iš vidinio kiemo teritorijos neteisėtai pastatytą terasos konstrukciją, kuri naudojama lauko kavinės-baro veiklai ir sutvarkyti teritoriją; 2) įpareigoti UAB (*duomenys neskelbtini*) ir/ar kitus atsakingus asmenis atstatyti Namo neteisėtai perkeltą lietvamzdį į jo pradinę padėtį; 3) apie atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus informuoti pareiškėjus bei administracinio nusižengimo tyrimą atliekančią NŽT (1 t., b. l. 33–34; 2 t., b. l. 1–65). Pažymėtina, jog 2023-07-05 sprendimo kopiją, kaip to prašė pareiškėjai, Inspekcija pateikė ir NŽT.

Statybos valstybinę priežiūrą reglamentuojančio TPSVPI 8 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas Inspekcijos atliekamų statybos valstybinės priežiūros funkcijų sąrašas. Statybos valstybinė priežiūra apima: 1) prisijungimo sąlygų ir specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų paveldosaugos reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų išdavimo terminų laikymosi priežiūrą ir (ar) išduotų prisijungimo sąlygų ir (ar) specialiųjų reikalavimų teisėtumo tikrinimą; 2) statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo tikrinimą; 3) statybos dalyvių veiksmų atitikties statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams tikrinimą; 4) statybos vykdymo teisėtumo tikrinimą; 5) privalomųjų nurodymų pateikti reikalingą informaciją, dokumentus, pašalinti patikrinimų metu nustatytus teisės aktų pažeidimus teikimą; 6) statybos užbaigimo procedūrų atlikimą ir jų teisėtumo tikrinimą; 7) šiame įstatyme nurodytų administracinių aktų išdavimą; 8) statomų statinių avarijų tyrimą; 9) asmenų prašymų, skundų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą; 10) konsultacijų ir metodinės pagalbos teikimą; 11) kitus prevencinius veiksmus, kuriais siekiama sumažinti pažeidimų skaičių; 12) pritarimų projektiniams pasiūlymams teisėtumo tikrinimą; 13) pažymų apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių teisėtumo tikrinimą; 14) kitus šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nurodytus su statybos valstybine priežiūra susijusius veiksmus.

Dėl sprendimo dalies, kuriuo iš esmės nenagrinėtas skundas dėl terasos

Aukščiau nurodytas teisinis reguliavimas reiškia, jog Inspekcijos kompetencijai priskirta spręsti būtent dėl statybų (statybų procese priimamų sprendimų / atliekamų veiksmų) teisėtumo. Iš skundo ir skundžiamo rašto matyti, jog ginčas tarp šalių iš esmės kyla dėl to, ar terasa yra laikytina statiniu, kurio statybos teisėtumo vertinimas būtų priskirtas Inspekcijos kompetencijai.

Iš byloje pateiktų įrodymų matyti, jog VTPSI nuo 2015 m. ne kartą atliko terasos galimai neteisėtų statybų teisėtumo patikrinimą bei teikė atsakymus į Inspekciją pasikreipusiems suinteresuotiems asmenims. Išsamiai faktinės aplinkybės aprašytos aukščiau šiame sprendime Inspekcijos atsiliepime, jas patvirtina į bylą pateikti įrodymai (2015-12-03 savavališkos statybos aktas, 2015-12-17 privalomasis nurodymas, 2018-07-12 faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas bei privalomojo nurodymo įvykdymo aktas, kuriais nustatyta savavališka statyba bei tai, jog privalomasis nurodymas pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdytas, nes esamos terasos konstrukcijos nesutvirtintos su žeme nei su gretimais pastatais ir yra kilnojamieji daiktai (1 tomas, b. l. 171–179); 2019-01-14 faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas ir 2019-01-14 raštas, kuriais nustatyta, jog terasa nėra statinys, o kilnojamųjų daiktų įrengimo kontrolė nėra Inspekcijos kompetencija (1 tomas, b. l. 181–187); 2020-05-08 faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas bei 2020-06-08 raštas, kuriais dar kartą nustatyta, jog terasa yra kilnojamasis daiktas (1 tomas, b. l. 188–190; 2 t., b. l. 66–76); 2023-01-06 raštas, adresuotas VMVT, bei 2023-01-05 faktinių duomenų patikrinimo aktas, kuriame, be kita ko, nurodyta, jog terasos medinės grindys sumontuotos ant g/b trinkelėlių; išorės gabaritų išmatavimai apie 48,00 m²; terasos padėtis nepakitusi nuo patikrinimo, vykusio 2020-05-08; pridedamos nuotraukos, jog terasa nėra tvirtai sujungta su žeme, statramsčiai remiasi ant terasos grindų (2 t., b. l. 77–106).

VTPSI specialistas, gavus pareiškėjų 2023-06-14 skundą, 2023-06-28 dar kartą atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje, surašė 2023-07-03 faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą, kuriame, be kita ko, nurodyta, jog patikrinimo metu UAB (*duomenys neskelbtini*) atstovas atsiuntė paaiškinimą, kuriame nurodė, UAB (*duomenys neskelbtini*) lauko terasą įrengė vadovaudamasi „Lauko kavinės (*duomenys neskelbtini*) įrengimo projektu“; lauko terasa yra laikinas statinys, įrengtas 2018 m., kuriam tuo metu buvo taikomi supaprastinti derinimo ir statybos reikalavimai; Sklype nėra įrengta lietaus nuotekų kanalizacijos (jokių šulinių), lietaus vanduo nuvestas tiesiog į gruntą, UAB (*duomenys neskelbtini*) nekeitė lietvamzdžio, esančio ant vidiniame kieme esančio pastato fasado. Taip pat akte pažymėta, jog patikrinimo metu nustatyta, kad terasos medinės grindys sumontuotos ant g/b trinkelėlių; jos išorės gabaritų išmatavimai: 11,85 m x 4,20 m, plotas 49,77 m², aukštis nuo terasos grindų iki medinių konstrukcijų susikirtimo žemiausio taško 2,35 m (iki skaidraus tento), iki aukščiausio taško susikirtimo 3,05 m; lauko terasos kolonos įrengtos (pritvirtintos) prie medinės terasos varžtais, medinės kolonos išmatavimai 8x8 cm, tarpai tarp kolonų 2,80 m; terasa uždenyta skaidrios medžiagos tentu, saugančiu viduje esamus lauko baldus nuo atmosferinių kritulių

ir vėjo poveikio; skaidrios medžiagos apsauginis tentas pritvirtintas prie atramų, esančių ant medinio lentų pakloto, terasos kampuose; greta terasos, visu ilgiu sudėtos medinės dėžės (apie 2 m ilgio ir 0,5 m aukščio) gėlėms sodinti; prie dėžių pritvirtintos medinės konstrukcijos (segmentinė), prie kurių pritvirtinti švendrų dembliai, tarnaujantys kaip tvora; terasoje esančios medinės atramos pritvirtintos prie medinių terasos grindų; terasos konstrukcijos jokio sąlyčio su gretimai esančiais pastatais neturi (2 t., b. l. 107–111). Prie akto pridėtos fotonuotraukos bei lauko kavinės projektas, parengtas UAB „Architektų gildija“, su žyma „suderinta“ ir 2018-04-05 KPD specialisto parašu, taip pat projekto brėžiniai, aplinkosauginiu požiūriu suderinti Savivaldybės KPA skyriaus ir KPD specialistės (b. l. 115–120; 166–170). Šio projekto aiškinamajame rašte nurodyta, jog lauko kavinė įrengiama prie maitinimo pastato ir skirta ūkinei komercinei paskirčiai vykdyti, skirta eksploatuoti trumpesniam nei 3 metų laikotarpiui; įrengiama lauko kavinė surinkta gamykloje ir atitinka kilnojamojo daikto apibrėžimą; lauko kavinės pagrindas – sudėtinio įrenginio dalis, kuri remiasi ant įrenginio konstrukcijų, nesiremia ar nesitvirtina ant žemės dangos; ant metalinių rėmų tvirtinamos markizės.

VTPSI, įvertinusi nustatytas aplinkybes ir turimus įrodymus, 2023-07-05 sprendime, atsisakydama nagrinėti skundą dėl terasos, be kita, nurodė patikrinimo metu nustatytas aplinkybes bei kad terasos padėtis gretimai esančių pastatų, (*duomenys neskelbtini*), atžvilgiu nepakitusi nuo 2020-05-08 ir 2022-12-29 vykusių patikrinimų; terasos savininkas pateikė atestuotą Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto bei ypatingųjų statinių projektuotojo 2018 m. parengtą „Lauko kavinės (*duomenys neskelbtini*), įrengimo projektą“, kuri 2018-04-05 suderino KPD; projekto aiškinamajame rašte bei pridėdamų brėžinių pastabose nurodyta, kad projektuojamas objektas surenkamas gamykloje ir atitinka kilnojamojo daikto apibrėžimą; patikrinimo metu statybos nebuvo vykdomos; įvertinus pateiktus brėžinius bei patikrinimo metu ir 2020-05-08 ir 2022-12-29 atliktų patikrinimų metu nustatytas aplinkybes, kad medinis paaukštinimas, ant kurio sumontuotos medinės konstrukcijos ir sudėti baldai, nėra sujungtas su gretimai esančiais pastatais, nei su esamu pagrindu, teigtina, kad prie medinių gėlių vazonų pritvirtinti skydai ir terasa nėra statiniai, o kilnojamieji daiktai, kurių įrengimui SĮ nuostatos netaikomos. Pacitavusi SĮ įtvirtintą statinio sąvoką bei CK 4.2 straipsnio nuostatas, VTPSI nurodė, kad tuo atveju, jei objektas atitinka kilnojamojo daikto sąvoką, numatytą CK, jis nelaikytinas statiniu, kaip jį apibrėžia SĮ 2 straipsnio 84 dalis ir jam netaikomi statinių statybą reglamentuojantys teisės aktų reikalavimai (2 t., b. l. 181–190).

SĮ 2 straipsnyje apibrėžta, jog statinys – nekilnojamas daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus (84 dalis). Statyba – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti) naują, rekonstruoti, suremontuoti ar nugriauti esamą statinį. Ši sąvoka taip pat apima kultūros paveldo statinių tvarkomuosius statybos darbus ar statinių statybą kultūros paveldo objektų teritorijose (85 dalis).

CK 4.2 straipsnyje nustatyta, kad nekilnojamaisiais daiktais laikomi daiktai, kurie yra nekilnojami pagal prigimtį ir pagal savo prigimtį kilnojami daiktai, kuriuos nekilnojamaisiais pripažįsta įstatymai (1 dalis). Nekilnojamieji daiktai pagal prigimtį yra žemės sklypas ir su juo susiję daiktai, kurie negali būti perkelti iš vienos vietos į kitą nepakeitus jų paskirties ir iš esmės nesumažinus jų vertės (2 dalis). Kilnojamieji daiktai pagal prigimtį yra daiktai, kurie iš vienos vietos į kitą gali būti perkelti nepakeitus jų paskirties ir iš esmės nesumažinus jų vertės (3 dalis). Kilnojamas daiktas, įeinantis į nekilnojamąjį daiktą ir praradęs savo individualius požymius, yra nekilnojamojo daikto dalis (4 dalis). Kilnojamas daiktas, fiziškai pritvirtintas ar kitaip prijungtas prie nekilnojamojo daikto, taip pat įeinantis į jį, bet nepraradęs savo individualių požymių, nelaikomas nekilnojamojo daikto dalimi (5 dalis). Laikinai atskirtos sudėtinės nekilnojamojo daikto dalys išsaugo savo, kaip nekilnojamojo daikto, savybes, jei tas dalis numatoma gražinti atgal (6 dalis). Nekilnojamiesiems pagal prigimtį daiktams nustatytos taisyklės gali būti taikomos kilnojamiesiems pagal prigimtį daiktams ir atvirkščiai, jeigu tai nustatyta įstatymo arba šalių susitarimu, kai susitarimas neprieštarauja įstatymams (7 dalis).

LVAT 2012-06-29 nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-324/2012 nurodė, kad šis teismas yra išaiškinęs, kad pagal SĮ 2 straipsnio 2 dalyje pateiktą statinio sąvoką, statinys yra nekilnojamas daiktas, kurį apibūdina trys požymiai: 1) daikto sukūrimas vykdant statybos darbus; 2) kuriant daiktą

buvo vartojami statybos produktai; 3) daiktas yra tvirtai sujungtas su žeme (2008-03-17 nutartis byloje Nr. A¹⁴⁶-345/2008). Taigi statinio sąvoka turi būti aiškinama kartu su nekilnojamojo daikto sąvoka apibrėžiančiomis CK 1.98 ir 4.2 straipsnių nuostatomis, pagal kurias nekilnojantieji daiktai yra žemė ar kiti daiktai, kurie susiję su žeme ir kurių negalima perkelti iš vienos vietos į kitą nepakeitus jų paskirties bei iš esmės nesumažinus jų vertės. Tokio daikto sąlytis su žeme turi būti patvarus, t. y. neleidžiantis be gana didelių sąnaudų perkelti jį į kitą vietą, bei pasižymėti atsparumu, neleidžiančiu statiniui atsiverti kitoje vietoje veikiant įprastoms gamtos jėgoms (pvz., vėjui). Pakankamą tokio objekto sąsają su žeme, duodančią pagrindą jį pripažinti nekilnojamoju daiktu, apibrėžia du esminiai požymiai – daikto paskirties pasikeitimas jį perkėlus ir galimybės daiktą perkelti iš esmės nesumažinus jo vertės nebuvimas.

Pareiškėjų teigimu, terasa yra nekilnojamas daiktas, ką patvirtinta parengtas statinio projektas, kuriame nurodyta, kad suprojektuotas I grupės nesudėtingas statinys. Su skundu Komisijai jie pateikė terasos supaprastintos statybos projektą (kartu su projektavimo užduotimi), parengtą 2017 m. birželio mėn.; jame nurodoma, kad projektuojamas nesudėtingas statinys, I gr., rašytiniam pritarimui gauti (1 t., b. l. 39–47; 64–78). Tačiau kaip paaiškino Inspekcija atsiliepime, šis projektas nebuvo įregistruotas portale Infostatyba, o statytojas patikrinimo metu pateikė kitą – Lauko kavinės įrengimo projektą, kuris 2018 m. suderintas su KPD. Pastarajame atitinkamai nurodyta, jog įrengiama lauko kavinė surinkta gamykloje ir atitinka kilnojamojo daikto apibrėžimą; lauko kavinės pagrindas – sudėtinio įrenginio dalis, kuri remiasi ant įrenginio konstrukcijų, nesiremia ar nesitvirtina ant žemės dangos; ant metalinių rėmų tvirtinamos markizės (2 t., b. l. 119; 168–170). Tai, jog terasa ir kiti su ja susiję elementai yra nepritvirtinti prie žemės ir faktiškai gali būti perkelti, nustatyta ir aukščiau minėtų, ne kartą atliktų patikrinimų metu.

Taip pat pareiškėjai argumentuoja, jog VTPSI atsakymą grindė terasos projektu, suderintu su KPD, tačiau ignoravo tai, kad 2023-06-15 Seimo kontrolierės Pažymoje nurodyta, jog KPD informavo, jog terasa realybėje neatitinka projektų, nes ji yra su pagrindu, turi metalinį karkasą, yra pilnai uždengta plėvele, aplink aptverta tvora; Savivaldybės KPA Skyrius Seimo kontrolierę taip pat informavo, kad terasa buvo skirta eksploatuoti trumpesniai nei 3 m. laikotarpiui; be to, KPD specialistai nurodė, kad faktinė situacija neatitinka nei vieno suderinto projekto, o VTPSI specialistai net nevertino projekto ir faktinės situacijos neatitikimų, be to, nurodė, kad stogą laikančios konstrukcijos nėra sujungtos su pagrindu. Komisijos vertinimu, šie argumentai taip pat atmestini kaip nereikšmingi, nes Inspekcijai nustačius, jog faktiškai terasa yra kilnojamas daiktas, t. y. ne statinys, jos įrengimo teisėtumo priežiūra nėra priskirtina Inspekcijos kompetencijai. Tai, jog kultūros paveldo apsaugos požiūriu terasa neatitinka jos įrengimo projekto, suderinto su KPD, nereiškia, jog toks neatitikimas turėtų būti įvertintas Inspekcijos, pastarajai teikiant įpareigojimą terasą išmontuoti. Pareiškėjai, atstovaujami profesionalios teisininkės, skunde Komisijai taip pat nenurodo specialaus statybų srities teisės akto (teisės normų), pagal kurį terasą reikėtų kvalifikuoti kaip statinį, bei pagal kurį KPD suderinimas reikštų, jog pritarta būtent statinio (statybos) projektui. Be to, VTPSI patikrinimo akte nenurodė, kad stogą laikančios konstrukcijos nėra sujungtos su pagrindu – 2023-07-03 patikrinimo akte užfiksuota, jog terasos medinės grindys sumontuotos ant g/b trinkelėlių, o terasos kolonos įrengtos (pritvirtintos) prie medinės terasos varžtais (2 t., b. l. 109). Tai, jog kaip teigia pareiškėjai, terasa turi laikančiąsias konstrukcijas (atsižvelgiant į tai, kad VTPSI nustatė, jog terasa nėra tvirtai sujungta su žeme), šiuo atveju, Komisijos vertinimu, nereiškia, kad terasa buvo pastatyta atliekant būtent statybos (o ne montavimo / įrengimo) darbus ir kad ji yra laikytina statiniu (nekilnojamoju daiktu). Faktiškai ją išardžius ir vėl sumontavus ji gali būti perkelta iš vienos vietos į kitą nepakeitus jos paskirties, t. y. ji pagrįstai Inspekcijos buvo laikoma kilnojamoju daiktu. Atitinkamai darytina išvada, kad VTPSI pagrįstai nurodė, jog terasos įrengimui SĮ reikalavimai nėra taikomi.

Dėl sprendimo dalies, kuria nutrauktas skundo dalies dėl lietuviškos nagrinėjimas

2023-06-14 skunde Inspekcijai buvo teigiama, kad UAB *(duomenys neskelbtini)* įrengiant terasą, taip pat buvo perkeltas Namo lietuviškas ir visas lietaus vanduo nukreiptas į vidinį kiemą prie įėjimo į laiptinę. Inspekcijos prašyta įpareigoti UAB *„(duomenys neskelbtini)“* ir/ar kitus atsakingus asmenis atstatyti neteisėtai perkeltą lietuvišką į jo pradinę padėtį.

Inspekcija, kaip minėta, skundo nagrinėjimą šioje dalyje nutraukė nustačiusi, jog lietvamzdžio padėtis nėra pakitusi daugiau nei 10 metų bei remdamasi TPSVPI 25¹ straipsnio 1 dalies 9 punktu. Pastarajame nustatyta, kad skundas Inspekcijoje nenagrinėjamas dėl statybos teisėtumo, jeigu paaiškėja, kad statybos darbai atlikti daugiau kaip prieš 2 metus iki skundo pateikimo, išskyrus atvejus, kai dėl statybos teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą, arba kai yra įtarimų, kad yra pažeistas viešasis interesas. Jeigu yra įtarimų dėl galimo viešojo intereso pažeidimų, skundas visais atvejais nenagrinėjamas, jeigu jis paduotas praėjus 10 metų nuo statybos darbų atlikimo. Nagrinėjamu atveju aplinkybę, jog lietvamzdžio padėtis nepakitusi daugiau kaip 10 metų, VTPSI nustatė atsižvelgdama į socialiniame tinkle 2013-04-19 patalpintą nuotrauką (1 t., b. l. 11). Pareiškėjai įrodymų, kad lietvamzdis buvo perkeltas vėliau, nepateikė, taigi Komisija neturi pagrindo spręsti, jog Inspekcija nepagrįstai atsisakė nagrinėti skundą šioje dalyje. Tuo tarpu, jų skundo Komisijai argumentai, kad ne kartą buvo kreiptasi dėl lietvamzdžio, tačiau Inspekcija laiku nesiėmė veiksmų, yra atmestini, nes kiekvienas asmuo savo galimai pažeistas teises turi ginti įstatymų nustatyta tvarka ir terminais, taigi pareiškėjai laiku turėjo teisę skųsti Inspekcijos neveikimą.

Apibendrinant tai, kas aukščiau išdėstyta, Komisija daro išvadą, jog Inspekcijos 2023-07-05 sprendimas yra teisėtas, pagrindo tenkinti skundą (panaikinti 2023-07-05 sprendimą ir įpareigoti Inspekciją pareiškėjų keltus klausimus išnagrinėti iš naujo) remiantis skunde nurodytais motyvais Komisija nenustatė.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjų R. M. ir L. J. K. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas
Komisijos nariai

Vytautas Kurpuvesas
Linas Dagys
Vilma Drigotienė